

Anarkistisk propaganda

Errico Malatesta

Det måste medges att vi anarkister i skisserandet av hur vi skulle vilja att det framtida samhället vore – ett samhälle utan bossar och utan gendarmer – i allmänhet har fått allting att se en aning för enkelt ut.

Medan vi å ena sidan klandrar våra motståndare för att vara oförmögna att tänka bortom rådande förhållanden och för att finna kommunism och anarki ouppnåeligt, eftersom de föreställer sig att människan måste förbli som hon är idag – med all sin uselhet, sina fel och sina rädslor – även när orsakerna till dessa har eliminerats, glider vi å andra sidan förbi svårigheterna och tveksamheterna och inbillar oss att de moraliskt positiva effekterna som kommer att resultera från avskaffandet av ekonomiskt privilegium och frihetens seger kommer att lösa detta.

Så när vi får höra att en del människor inte kommer att vilja arbeta, har vi omedelbart ett knippe överlägsna skäl för att visa att arbete, d v s utövandet av våra färdigheter och glädjen att producera, är roten till människans välbefinnande och att det därför är löjligt att tro att friska människor skulle vilja dra sig undan från behovet att producera för samhället när arbetet inte är förtryckande, exploaterat och föraktat, som det är idag.

Och ifall de drar upp benägenheten till kriminella, eller antisociala, beteenden hos en sektor, oavsett hur liten, av befolkningen, svarar vi att utom i sällsynta och i tvivelaktiga fall av medfödd sjukdom som det är psykiaterns uppgift att ta hand om, har brott socialt ursprung och det kommer att förändras med förändrandet av institutionerna.

Kanske denna överdrivna optimism, detta förenklande av problemen, hade sitt *raison d'être* då anarkismen var en vacker dröm, för snabbt föreställd, och vad som behövdes var att rycka fram mot det högsta idealet och inspirera till entusiasm genom att betona kontrasten mellan det nuvarande helvetet och det åtrådda paradiset av imorgon.

Men tiderna har förändrats. Statligt och kapitalistiskt samhälle är i ett tillstånd av kris, av upplösning eller rekonstruktion, beroende på huruvida revolutionärer är förmögna och vet hur att nå inflytande för sina uppfattningar och sin styrka, och kanske står vi vid randen till de första försöken till förverkligande.

Det är därför nödvändigt att lämna åt sidan lite av de idylliska beskrivningarna och visionerna av en framtid i avlägsen perfektion och se saker som de är idag och som de kommer att vara i vad man kan förmoda de förestående framtiden.⁽¹⁾

När anarkistiska idéer var en nymodighet som skapade bestörtning och chock och det endast var möjligt att föra propaganda om en avlägsen framtid (och till och med försöken till insurrektion och åtalen vi frivilligt inbjöd till och accepterade bara tjänade syftet att dra allmänhetens uppmärksamhet på vår propaganda), kunde det vara tillräckligt att kritisera det rådande samhället och lägga fram en förklaring av det ideal vi eftersträvade. Till och med taktikfrågorna var i själva verket bara frågor om att besluta vilka som var de bästa sätten att propagera våra idéer och förbereda individer och massor för den åtrådda sociala omvandlingen.

Men idag är situationen mognare, villkoren har förändrats... och vi måste kunna visa att vi har mer förnuft på vår sida än partierna har, på det ädla i vårt frihetsideal, men också att våra idéer och metoder är de mest praktiska för att åstadkomma den största mån av frihet och välbefinnande som är möjlig i vår civilisations nuvarande tillstånd.⁽²⁾

Vår uppgift är den att "knuffa" folket till att kräva och gripa den frihet de kan och att göra sig själva ansvariga för att tillgodogöra sig sina behov utan att vänta på order från något slag av auktoritet. Vår uppgift är den att demonstrera det onyttiga och skadliga i regering, provocera och uppmuntra genom propaganda och aktion alla slags individuella och kollektiva initiativ.

Det är i själva verket en fråga om fostran till frihet, om att göra människor som är vana med lydnad och passivitet medvetandegjorda om sin verkliga makt och förmåga. Man måste uppmuntra människor att göra saker själva eller att få dem att tro att de gör det på eget initiativ och av egen inspiration även när deras aktioner egentligen har föreslagits av andra, precis som den duktige skolläraren då denne formulerar ett problem som

⁽¹⁾ Från *Umanità Nova*, 2 september 1921.

⁽²⁾ Från *Pensiero e Volontà*, 1 april 1924.

eleven inte omedelbart kan lösa hjälper denne på ett sådant sätt att eleven föreställer sig ha funnit lösningen utan hjälp, och därmed får mod och förtroende för sin egen förmåga.

Detta är vad vi bör göra i vår propaganda. Ifall vår kritiker nånsin har fört propaganda bland dem som vi, med alltför mycket förakt, kallar politiskt "omedvetna", kommer han att finna sig bemöda sig om att inte tyckas framställa och påtvinga dem en välkänd och allmänt accepterad sanning; han kommer att ha försökt stimulera deras tänkande och få dem att med sitt eget resonerande nå slutsatser som han kunde ha serverat färdiggjorda, mycket enklare vad honom anbelangar, men med mindre vinst för "nybörjaren" i politik. Eller om han nånsin fann sig i ett läge då han måste agera som ledare eller lärare i någon aktion eller i propaganda, då de andra var passiva, skulle han ha försökt undvika att göra situationen uppenbar för att stimulera dem till att tänka, till att ta initiativet och få förtroende för sig själva.⁽³⁾

Den dagliga tidningen [Umanità Nova] är bara ett av våra aktionsmedel. Ifall den istället för att uppväcka nya krafter och uppmuntra mer ambition och entusiastisk aktivitet skulle absorbera alla våra krafter och kväva alla andra initiativ, skulle den vara en olycka istället för en bekräftelse på vigör och vittne på vår styrka, vitalitet och dristighet.

Vidare finns det aktiviteter som per definition inte kan bedrivas av tidningen eller av pressen. Eftersom tidningen måste rikta sig till offentligheten måste den av nödvändighet tala i fiendens närvaro, och det finns situationer där fienden inte får informeras. Kamraterna måste vidta andra åtgärder för dessa situationer... någon annanstans!⁽⁴⁾

Ska organisationen vara hemlig eller offentlig?

I allmänhet är svaret uppenbart: att utföra offentligt det som är lämpligt att alla bör känna till och i hemlighet det man är överens om bör undanhållas den stora offentligheten.

Det är uppenbart att för oss som bedriver vår propaganda för att höja den moraliska nivån hos massorna och förmå dem att vinna sin egen frigörelse genom sina egna ansträngningar och som inte har någon personlig eller sekteristisk härskarlystnad, är det till fördel att där så är möjligt ge våra aktiviteter maximalt med publicitet för att därigenom nå och påverka med vår propaganda så många människor vi kan.

Men detta beror inte endast på våra önsknings; det är klart att till exempel ifall en regering skulle förbjuda oss att tala, publicera eller mötas och vi inte hade styrkan att öppet trotsa förbudet, så skulle vi göra alla dessa saker i hemlighet.

Man måste dock alltid sikta på att agera i fullt dagsljus och kämpa för att vinna våra friheter, ihågkommande att det bästa sättet att nå en frihet är att ta den, mötande nödvändiga risker; medan mycket ofta en frihet förloras på grund av en ens eget fel, antingen genom att inte utöva den eller genom att bruka den på ett alltför timid sätt, vilket ger intrycket att man inte har rätt att göra det man gör.

Därför föredrar vi som allmän regel att alltid agera offentligt... också för att revolutionärerna av idag har kvaliteter, en del goda och andra dåliga, som förminskar deras konspiratoriska kapaciteter i vilka revolutionärerna för femtio år sedan excellerade. Men givetvis kan det finnas omständigheter och aktioner som kräver hemlighet och då måste man agera därefter.

Låt oss hursomhelst se upp med de "hemliga" affärer som alla känner till, och bäst av dem, polisen.⁽⁵⁾

Isolerad, sporadisk propaganda som ofta är ett sätt att lindra ett dåligt samvete eller helt enkelt är en ventil för någon som har en passion för argumentation, tjänar föga eller intet syfte. Under de villkor av omedvetenhet och misär som massorna lever under, och med så många krafter emot oss, är sådan propaganda glömd och förlorad innan dess effekter kan växa och bära frukt. Jorden är alldeles för otacksam mot frön sådda slumpvis för att dessa ska gro och slå rot.

⁽³⁾ Från l'Adunata dei Refrattari, 26 december 1931.

⁽⁴⁾ Från Umanità Nova, 27 februari 1920.

⁽⁵⁾ Från Pensiero e Volontà, 1 januari 1925

Vad som behövs är kontinuitet i ansträngning, tålmod, koordination och anpassning till olika omgivningar och omständigheter.

Var och en av oss måste kunna räkna med alla andras samarbete; och att varhelst ett frö sås kommer det inte att sakna den kärleksfulla omvårdnaden av odlaren, som tar hand om det och skyddar det tills det har blivit en planta kapabel att ta hand om sig själv och i sin tur så nya frön.⁽⁶⁾

⁽⁶⁾ Från l'Agitazione, 22 september 1901

Det Anarkistiska Biblioteket

Errico Malatesta
Anarkistisk propaganda

sovversiva.wordpress.com

Från Richards, (ed.) "Malatesta – Life & Ideas" Freedom, London, 1984 års upplaga.

sv.anarchistlibraries.net